

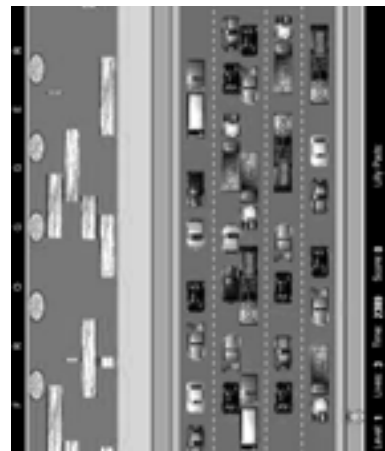
Fotó: Peter Pawinski

Egy Árkád játékos vallomásai

Árkád

Sirtingnek várnia kellett az est leszálltaig, hogy újra láthassa a nőt, aki a múlt éjjel egyszerre töltötte el viszolygással és csigázta fel a képzeletét. Napközben többször elhaladt a bérház kapuja előtt, ahol találkoztak, de csak bábuskák ki- és beszállingózását látta, a nő nem volt sehol. Végül egy padról, a tér túloldaláról kezdte figyelni a placcot, ahol a nő dolgozott. Körbepászttyázta magát egy baguette-tel, néhány háromszögletű kemping sajttal és egy félcsirkével, melyet egy kis húsboltban vett a Károly híd tövében – és várt. A védelmező szerepét osztotta magára, a felszabadító lovagét, mely kellőképpen passzolt aktuális lelkiállapotához: az átváltozás lehetőségét kutatta, annak a lehetőségét, hogy saját kisugárzásának melegébe vonja a nőt, és fényt vigyen „létezésének álarcokkal foltozott rései közé”, mint ahogyan utazónaplójában ezt meghatározta. Igen, küldetésének ezen a pontján, mely új, érintetlen tartományok feltárásáról, és persze a követők toborzásáról, illetve alkalomadtáni „bérléséről” szólt, úgy döntött, hogy olyan valakivel kezd, aki már régóta tisztában van a pénz és a szolgáltatások értékével.

Miközben evett, a hirtelen feltámadó, és a városnak kifejezetten csak ezt az egy pontját kísértő őszi szél száraz leveleket és olajos papírdarabkákat sodort felé, melyek kamikázeként pörögtek a feje körül. A férfi azonban már hozzászokott a helyi időjárás szeszélyeihez: szabad kezével teljes nyugalommal söpörte le a koszt, amit a szél ráfúj, míg a másikkal kis darabkákat tépett a porhanyós csirkehúsból. Idővel, Shirting figyelmét teljesen elkerülve, a nő előtűnt a bérház kapujának sötétjéből és elfoglalta a posztját. A magasból egy FUJI reklám fényei világították meg az alakját, platinaszöke haja úgy szikrázott a ráeső neonfényben, mint a tajtékot vető tenger. Úgy állt ott, mint egy fénybe zárt porcelánfigura, szolgálatkészben, a gyalogosok számára láthatatlanul, mintha egy külön kasztba tartozna. Ekkor még azonban a férfi figyelmét egy vaskos csirkecomb kötötte le, így eltelt egy kis idő, mire cselekedhetett. Felpattant a padról, amint meglát-

ta, a turistákra vadászó taxikat és az egyszemélyes Škodákat kerülgetve keresztülvágott a forgalmon. Félúton vette csak észre, miközben éppen a szírt nyalta le az újáról, hogy a nő éppen egy narancssárga trabantossal alkudozik. Shirting legmélyebb sajnálatára be is szállt a szőrösögő kocsiba, mely elmondhatatlan mennyiségű gázt böfögött a levegőbe, mikor elhajtott.

Vissza kellett térnie padjához, magányosan kerülgetve a taxikat, mint Frogger, kedvenc gyerekkori videojátékának béka főhőse. Mire visszaért, már két hátizsákos turista ült a padon, a *Let's Go Europe* útikönyvet böngészve. Megfosztva őrhelyétől, Shirting egy élelmiszerbolt előtt kezdett el téblábolni, érdeklődést mímelve a kirakat iránt. Uncle Ben's gyorsrizses dobozok voltak mindegyik ablakban, piramis alakban, mintha az üzletben egyedül ez lenne kapható. Egy macskát fedezett fel a narancssárga dobozok között aludni, úgy festett, mint valami kitömött marketingfogás.

A trabantos fél óra múlva hozta vissza a nőt a placra, csaknem kilökte az ajtón, majd elhajtott, mint egy cserbenhagyásos gázoló. Shirting bámulta, ahogyan végigsétál a járdán, ahogyan megrázza és összeszedi magát, majd visszatér a Fuji reklám neon fénykörébe. Rohanni kezdett, nem akarta újra elveszíteni. Átvágott a rohamozó taxikon, egy pénzes fuvar után körrögző Mercedes csaknem elütötte. Végül odaért, széles mosollyal nézett a sápadt lányra, és úgy érezte magát, mint egy király álruhában, aki alamizsnát jött osztani a pórnak.

Monika a szokásos bizonytalan köszöntéssel üdvözölte a furcsán öltözött férfit: „Szopi?” Hát lehetne ennél bármi egyszerűbb? A mód azonban, ahogyan a férfi visszamosolygott bizalmat követelő, de mégis félénk mosolyával, feltételezni engedte, hogy nem szexuális szolgáltatást akar. Talán valami hittérítő, gondolta magában. Torkig volt velük. Hittérítő, aki azért jön, hogy az érthetetlen nyelvvel prédikáljon, aki kész egyébként akár a dupláját is fizetni a tarifának, csak hogy megkeresztelhesse egy fürdőkádban. Ugyanaz a férfi, aki néhány éjszakával ezelőtt, piától bűzölögve arról gyözködte, hogy neki, Monikának kell megkeresztelnie őt. Az ilyet természetesen visszaütötte.

Shirting bólintott, hogy nyomatékosítsa szándékát. A nő önkéntelenül is kézen fogta és így vezette át a férfit a bérház faajtájának boltíve alatt, pedig nem volt szokása megfogni az ügyfelei kezét, de volt valami ebben a férfiban. Ahogyan az udvarról induló fémlépcsőn haladtak felfelé, Shirting a cipőik zaja elől fedezékbe iszkoló apró lábacsokkák surrogását – mint utólag kiderült, patkányokét – halotta. Ekkor bizonytalanodott el először. Úgy érezte, olyan helyen jár, ahol sötét sarkokban üzekedve a férgekkel maga a pestis fészkel, vagy visítva járja a lépcsőházat, mint egy bomlott elméjű gyermek. Kételynek azonban már nem volt helye: egy vaskos kulcscsomóval a nő bezárta mögöttük a vasajtót, a lakás bejárati ajtaját, az előszobát, de még a hálószobát is, ahová bevezette. Shirting úgy állt ott, mint egy tűz. Bármire készen.

Furcsa és össze nem illő limlomokkal volt berendezve a hálószoba. A felhúzó régi gramofonnal, a propaganda poszterekkel, a halmokban álló filmes magazinokkal és a lepedőkkel, melyek hegyként tornyosultak egy csomagolókosárban az ágy mellett, egy bolhapiaci árus raktárszobája is lehetett volna akár. A nő kinyújtotta a kezét Shirting felé, ezúttal nem azért, hogy megfogja a férfit, hanem, hogy megkapja a fizetségét. Elérkezett az elkerülhetetlen pillanat, hogy a férfi újra beleütközzön saját idegenségébe: angolul beszélt, mivel képtelen volt akár egy szót is szólani a nő nyelvén. Monika németül mondta az árat. Ez volt a szokása, egyfajta hagyomány minden külföldi kuncsaft felé, hogy nemtől, fajtól, származástól, felekezeti hovatartozástól függetlenül, mindig németül mondja. Egyszerű beszédfordulat volt, melyet a férfi már számtalanszor halott a jegyárusoktól a met-

róban, a hotelekből való kijelentkezések során, nem is beszélve a pincérek tucatjairól szerte a városban.

„Vierzig mark” – mondta a nő másodszorra is, megnyomva minden egyes hangot, pontosan úgy, mint ahogyan az iskolában tanították. Shirting eltűnődött, hogy vajon jó üzletet köt-e, és automatikusan a nadrágjához nyúlt.

Ahelyett azonban, hogy a nadrágzsebének alján fészkelő hangulatjavító tablettái közül halászott volna ki egyet, a hasára csatolt kis pénzes táskáját nyitotta ki, és egy marék különböző színű bankjegyet adott át a nőnek, hogy válasszon. Neki ez csak játékpénz volt. Mónika nem vacakolt, kiválasztotta a megfelelő összeget, a ruhájából előhalászott egy gondosan összegöngyölt pénzköteget, kibontotta és beleigazította a Shirtingtől elvett pénzt, majd a ruhásszekrényhez lépett, ahol a pénzes dobozát tartotta. A szekrény ajtajának kinyitásával rengeteg, a régi ruhák ízetől részeg molylepkét engedett szabadjára, melyek a feje körül kezdtek el körözni, kiemelve zavart arckifejezését. Shirtingnek úgy tetszett, mintha egy kirakós játék darabjait látná. Monika hangosan átkozódni kezdett csehül, az anyanyelvén, dühödten hessegette a lepkéket, majd felkapott egy ősrégi filmes magazint és azzal csépelte őket. A jelenet hirtelen jött, váratlan brutalitása annyira megijesztette Shirtinget, hogy egy nagy, a szoba sarkában álló, fekete-fehér Grundig televízió mögé bújt. Egy idő után a magazin darabokra hullott a nő kezében, de nem zavartatta magát. Folytatta tovább a molyok gyilkolását, atlétikusan kapva az apró rovarok után. Csak jó néhány perccel később, amikor már befejezte a vadászatot, vette észre, hogy Shirting még mindig a szobában van és éppen egy régi videojáték joystickját nyomogatja, melyet a tévé mögött talált.

Elképesztő módon ugyanis – mely megmagyarázhatatlanabb volt, mint ha valaki holdkövet találna, vagy egy jó állapotban lévő múmiát – egy régi játékkonzol hevert a televízió állványa mögött, a saját formájában, ikonként: egy bordázott fekete műanyag doboz, kiemelkedő piros gombokkal, a csatlakoztatható játék nyitott helyével. Az ereklje maga volt a férfi gyermekora. Érrendszernek tűnő kábelek, hosszabbítók és transzformátorok hálójában, Monika televíziójához csatlakoztatva, működésre készen, Shirting egy első generációs Atari konzolgépet (Atari 2600-at) talált.

Monika képtelen volt lesajnálni és kirúgni a férfit, bár nyilvánvaló volt, hogy ez előbb-utóbb majd bekövetkezik. A döbbenettől némán kinyitott egy, a tévé mellett heverő Čedok repülő táska és megmutatta Shirtingnek a tartalmát. Egy egész ásatásnyi konzolkazetta lapult a táskában, megkopott bordázattal, a műanyagból kilógó, nyelvyszerű chippel a végükön.

Ott feketéllettek Shirting előtt, készen, hogy bedugják őket a konzolba. Választhatott. Átkutatta a zsák tartalmát, a kazettákon található, a játékot illusztráló minden egyes matrica nosztalgikus felkiáltásokat szakított fel belőle. Majdnem asztmás rohamot kapott a gyönyörtől és a hitetlenségtől – nem tudta felfogni, hogy mit is talált. Ott volt az összes alapjáték: a Space Invaders, a Missile Command, a Berserk, a Tank Attack, a Pole Position, a Golf, a Centipede, és néhány olyan darab is, mely kifejezetten a műértéstől tanúskodott: a Drag Racer, a Pinball és a Joust – ott volt minden, ami a televíziót a szelídek Colosseumává képes változtatni, a lusták összes véres konzoljátéka.

Shirting az időnek abban a mágikus pillanatában kezdett kamaszodni, amikor az árkád gépek még profitot termeltek. Első valódi társadalmi fórumai így a játéktermek voltak, közvetlenül a játszóterek kinövése után. Minden játéknak egyetlen azonos, már-már mitikus egyszerű motívuma volt: Egy áll szemben a sokkal.

A Froggerben volt a legjobb. Bár nem volt borzasztóan koordinált, ebben a játékban zseniális képességeket mutatott. „Azért, mert ügyességi já-

ték” – magyarázta Jerry Kodadeknek, a játéktér tulajdonosának, aki vel gyerekként össze is barátkozott. A játékban egy pixelbékát kellett keresztülvezetni a játékosnak egy többsávos és forgalmas autópályán, a kocsi, a gyilkos teherautók sebessége (függetlenül a béka helyzetétől) pedig attól függött, hogy milyen szintet ért el a játékos. Shirtinget lenyűgözte és elégedettséggel töltötte el, hogy egészen realiztikusan ábrázolták a béka szétlapításának véres pillanatát, bár igencsak kedvelte a kétéltűt és annak luddita filozófiáját. Shirting számára, ellentétben a legtöbb játékosal, a játékgép kivetítője átjárhatóvá vált: úgy ugrált ki és be a játékból, mint ha egy álomba járna vissza. Még olyan tulajdonságai is lettek, mint egy békának: ki-kinyújtogatta a nyelvét, mialatt játszott. Azt mondják, a mélytengeri bűvárok légzőrendszere hasonlítani kezd a delfinekére, amikor merülnek. Miért is ne történhetett volna ugyanez Shirtinggel a játék közben? A Frogger iránt érzett olthatatlan szerelme volt kamaszként a legmeghatározóbb karakterjegye. Király volt a játékban.

Szóval ott ült Monika szobájában, egy animált békát vezetgetve a forgalmas úton, újra. A használati utasítás szerint az amerikai Santa Monica Boulevard alapján tervezték a szintet, melyen játszott. Gyerekkorának lelkesedését érezte, miközben a kis kétéltűt vezetgette a veszélyes úton, a videobéka brekegésétől feltűzelve pedig – mely nem igazán hasonlított arra a hangra, melyet egy igazi béka adna ki, inkább volt hangutánzó, számítógépes brekegés – képzeletével megpróbálta újra foglyul ejteni gyermekkorának varázsát. Még mindig jelentős tehetségnek találta magát a játékban, bár már messze alulmaradt azokhoz a játéktérben elért eredményekhez képest, melyek a memóriájába égtek.

Monika keresztbe vetett lábakkal, kihúzott derékkal és joystickkal a kezében mellette ült és várta, mikor következik. Bár Shirting természetes tehetségének semmi jelét sem mutatta a játékban, gyakran játszott, mióta a futatója a lakásba költöztette, hogy kitöltse két fuvar között az érzelmileg lemeztelenedett időt. (Az összes régi bútor a stricié volt, aki fizetség gyanánt fogadta el őket egy adósától, akinek Salzburgban voltak rokonai.) A játék megerősítette és megnyugtatta Monikát.

Shirting, megérezve a nő türelmetlenségét, hagyta, hogy békáját elkapja egy kisteherautó hátulja. Monika felkiáltott örömeiben, amikor feltűnt a szétlapított, véres állatka a tévé képernyőjén. A férfi a nő felé fordult, hogy lássa, hogyan játszik. Nem a hagyományos módon fogta a kezében a joystickot, sokkal finomabban, európaiban, kézfejét a tetejére helyezve tartotta, elegáns, köröző mozgással irányított. Azonnal lenyűgözte Shirtinget, pont úgy, mint amikor először megfigyelte, hogyan tartják a kínai játékosok a pingpongütőt. Ahogyan Monika – Shirting véleménye szerint jó stílusban – haladt előre a játékban, a szeme kitágult. Shirting megpróbálta megállapítani és megjegyezni, hogy milyen színű, mint egy olyan részletet, melyre fontos lenne emlékezni, de nem járt sikerrel. Szomorkás szürkéséget látott, olyat, mely a vihar utáni felhők sajátja. A nő arca is homályosnak tűnt. Shirting tekintete gyámoltalanul rohant végig a vonásain, végül a nő orránál állt meg: fitosan, kissé felfelé görbült, turcsiságot kölcsönözve neki, mely nem vont le semmit szépségéből. Az álla kis gödröcskét formált, a játék izgalma közben rózsaszín nyelvének a hegye pedig ki-kibujt a szájából.

Az arcvonásai azonban nem álltak össze egészszé. Lehet, hogy ez volt a valódi funkciójuk: hogy újra tudjanak rendeződni bármilyen képpé, ami egy férfinak megfelel, hogy alárendelődjenek és hasonuljanak a fantáziájához, így akadályozva meg, hogy bármiben is különbözhessen azoktól, akik előzőleg voltak a nővel. Shirting úgy érezte, egy hajóban evez, ezekkel a férfakkal. Hogy ő is a tagja a sörkórusnak, mely felöltöztette és kifacsarta ezt a nőt, azt követelve, hogy a kedvükre tgyen. Ez azonban csak az elősze-

le volt a többi, baljós és pusztító gondolatnak, melyek eddig csak azoknak a bevett, színes tablettáknak köszönhetően nem kerültek a felszínre, melyek átprogramozták a férfi agyát.

Monika elkapta Shirting tekintetét és félreértette tűnődését. Fogta magát, letette a joystickját a földre, felállt, majd az ágyhoz lépett és levetette a blúzát. Apró, kislányos mellei, a bal mellbimbóját díszítő egyetlen, csavart fekete hajszál kicsit sem izgatta fel John Shirtinget. Ő is felállt, a konzolból egy játékos nélkül maradt béka tiltakozó brekegése szólt. Végül, a meztelen hústól megrémülve, Shirting elkapta a tekintetét és egy lemezt kezdett el bámolni, meg a mellette fekvő lemezgyűjteményt. Oda lépett, feltúrta az egészet, egy teljes Francoise Hardy-katalógust és jó néhány francia sanzont talált.

„Ezeket a cuccokat szoktuk játszani a Capóban – kezdte magyarázni a nőnek. – Ez megadja a megfelelő hangulatot. Kedvesen ellensúlyozza a koffeinizmust. Össze akartam rakni egy Capo-válogatáslemezt és kiadni, de végül nem lett belőle semmi.”

Monika közelebb lépett a remegő férfihoz.

„Ne! – kiáltotta a férfi. – Ez abszolút ellentétes a cég szabályzatával. Ne jöjjön közelebb!”

Hogyan is magyarázhatta volna el, hogy a tablettái néhány szinapszist blokkoltak, míg másokat beolajoztak az agyában. Hogy régóta nincs igazi merevedése, mert kasztrálta a tudomány. A szex sosem volt elsődleges a számára, az alkalmakat az idősebb nőkkel, akik gyakori vendégei voltak a Capónak, inkább megalázónak és lehangolónak érezte.

Kihúzott egy foszforeszkáló, az űr sötétjét idéző fekete lemezt a tokjából, de az időközben felöltözött nő kikapta a kezéből, ezzel megmentve egy újabb nosztalgiahullámtól. A férfi ki akarta nyújtani az emlékezetének ezt a fetisizált szeletét, mely keresztülnyúlt a dimenzionális téren és más életkorához kötötte. A szex nem volt ehhez fogható. Monika visszacsúsztatta a lemezt a tokjába, majd az órájának ékszerberakását kezdte bámolni. Nem mintha Shirting ideje lejárt volna, hiszen nem állapodtak meg semmiben. Nem zavarta, de nem is tette boldoggá a férfi jelenléte. Bárhogy is, végül kiengedte a bezárt szobából a férfit, gyengéden letuszkolta a lépcsőn, majd két puszival útjára bocsátotta a sekélyes éjszakában. Shirting gyors léptekkel elsietett, a szégyenérzete azt diktálta, hogy a következő éjjel, nem hivatalosan ugyan, de a Capo nevében munkaaajánlatot tegyen a nőnek. Fent a szobában egy szétlapított pixelbéka feküdt a képernyőn, arra várva, hogy valaki megnyomja a start gombot. ■ ■ ■

Jászberényi Sándor és Pál Dániel Levente fordítása

Matt Henderson Ellis: 2001 és 2004 között Budapesten élt, 2004-ben megalapította a nemzetközileg terjesztett *Pilvax* című angol irodalmi lapot, melyet a stockholmi Nobel könyvtár is archivál. Angoltanár és a *wordpillediting.com* szabadúszó szerkesztője. Ezt megelőzően egy vezető New York-i könyvkiadó munkatársaként dolgozott. Az 1990-es években Prágában élt, ahol első regénye, a *Keeping Bedlam at Bay in the Prague Café* is játszódik. Ebből a regényből közlünk részletet.

Jászberényi Sándor (1980): haditudósító, politikai elemző, novellista. Tudósított az Öntött Ólom hadműveletről a Gázai Övezetben, a jemeni szeparatista mozgalmakról, a nigériai lepra- és tuberkulózisjárványról, az egyiptomi forradalomról, a líbiai polgárháborúról stb. Kairóban él. Az *ördög egy fekete kutya és más történetek* munkacímmű kötete összesen jelenik meg a Kalligramnál.

Pál Dániel Levente (1982): költő, műfordító, az ELTE Eötvös Kiadó főszerkesztője, a *prae.hu/Prae* főszerkesztő-helyettese, az ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola hallgatója. Legutóbbi kötete: *Hogy éltünk, nem hiába* (FISz, 2013)